

Door de klimaatopwarming zou België tegen 2050 tot 5% van zijn bbp kunnen inboeten, met een verslechtering van de overheidsfinanciën tot gevolg

De klimaatverandering kan de economische activiteit in België aanzienlijke schade toebrengen: 2,8% tot 5% van het bbp kan verloren gaan tegen 2050. Dat zou ook de houdbaarheid van de overheidsschuld onder druk zetten: de schuld zou met 15 procentpunten van het bbp stijgen in een scenario met een sterke opwarming. De budgettaire inspanningen om die impact op te vangen, variëren van 0,7 tot 1,4% van het bbp. Deze cijfers houden geen rekening met acute natuurrampen, die moeilijk te voorspellen zijn. Dat blijkt uit een studie van Cerac en het Federaal Planbureau (FPB).

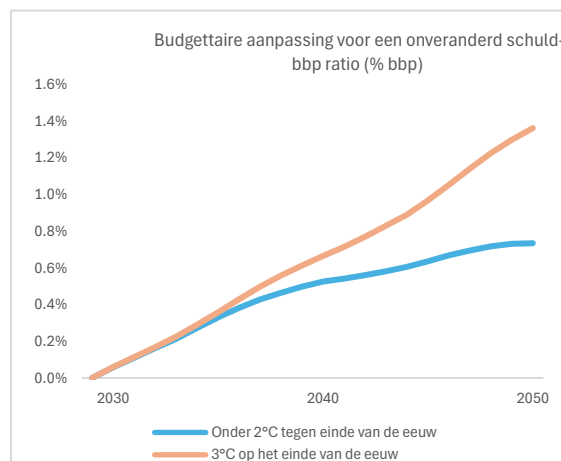
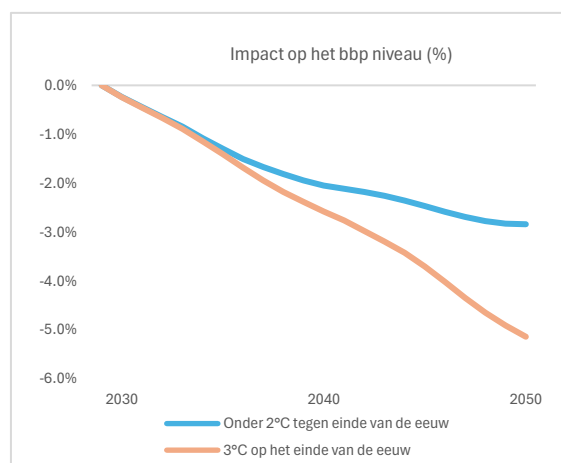
De opwarming van de aarde brengt chronische en acute risico's met zich mee

De studie onderzoekt twee soorten economische risico's afhankelijk van de opwarmingsscenario's. Enerzijds zijn er de chronische risico's die voortkomen uit de geleidelijke toename van temperatuur en neerslag. Anderzijds zijn er acute risico's, die slaan op natuurrampen: overstromingen, stormen, zware regenval, enz. Deze studie houdt echter geen rekening met beleid dat gericht is op aanpassing aan de klimaatverandering.

Kosten van de chronische risico's: een mogelijk verlies van 2,8% tot 5% van het bbp tegen 2050

Op basis van historische mondiale gegevens kan de economische schade door hogere temperaturen en neerslag statistisch afgeleid worden. Uit 25 jaar onderzoek blijkt dat de vooruitzichten op het vlak van klimaatschade telkens opnieuw naar boven moeten worden bijgesteld. De toepassing van die statistische relatie op de Belgische economie wijst op aanzienlijke economische risico's. Het bbp-verlies tegen 2050 zou schommelen rond 2,8% in een scenario waarin de klimaatopwarming tegen het einde van de eeuw 2°C bereikt en 5% bij een opwarming van 3°C. Dit doet de Belgische overheidsschuld verder oplopen nog vóór het midden van de eeuw. Het zou gaan om 15 procentpunten aan bijkomende overheidsschuld in 2050 in een scenario waarbij de wereldwijde opwarming 3°C bedraagt. De begrotingsinspanning die nodig is om de schuldgraad op hetzelfde niveau te houden als in een scenario zonder klimaatopwarming varieert van 0,7 tot 1,4% van het bbp in 2050.

Kostenvooruitzichten van chronische klimaatverandering voor België

Bron: FPB-modellering op basis van schattingen van het NGFS en Kotz et al. 2024

Kosten van de acute risico's: moeilijk te voorzien, maar nu al hoog

Natuurrampen als gevolg van klimaatverandering komen steeds vaker voor en brengen steeds hogere kosten met zich mee voor de samenleving. Tussen 1975 en 2025 is het aantal extreme gebeurtenissen in België verdubbeld en hun financiële kosten zijn met een derde gestegen. De

voornaamste risico's voor België zijn, volgens de berekeningen van verzekeraars, overstromingen en stormen. Het is echter moeilijk om de toekomstige kosten van deze rampen voor de Belgische economie en de overheidsfinanciën in te schatten. Niettemin verwacht het *Network for Greening the Financial System* (een netwerk van centrale banken en financiële toezichthouders die zich bezighouden met klimaatverandering) een verslechtering van de financiële gevolgen door de toenemende intensiteit en frequentie van natuurrampen. Tegen 2050 zou de schade veroorzaakt door acute natuurrampen, afhankelijk van het opwarmingsscenario, kunnen oplopen tot 12% van het bbp in de jaren waarin die zich zouden voordoen.

Recentere ramingen zijn geneigd de risico's naar boven bij te stellen

De experts benadrukken dat het belangrijk is om de effecten van de chronische en acute risico's niet op te tellen, want het is moeilijk om ze volledig van elkaar te onderscheiden. Bovendien wijzen ze erop dat de ramingen, op basis van de huidige stand van het onderzoek, heel onzeker zijn, niet op het vlak van de richting van de impact maar van de grootteorde. De onderzoekers zien de cijfers die hier worden voorgesteld bijgevolg eerder als ondergrens van de mogelijke impact. Vooral omdat er geen rekening gehouden wordt met potentiële kosten zoals de stijging van de zeespiegel, potentiële kantelpunten in het klimaat (onomkeerbare kettingreacties), gevolgen voor de gezondheid, gevolgen voor de biodiversiteit en andere sociale en geopolitieke gevolgen van de klimaatverandering.

Luc Bas, Directeur van Cerac: *"Het rapport illustreert de hoge impact die de klimaatverandering zal hebben op de Belgische economie en dus ook op de publieke financiën. Het gaat om een onderschatting omdat de indirecte impact op gezondheidszorg, sociale zekerheid e.a., niet zijn meegenomen. In een volgende fase zal er dieper ingegaan worden op het vermijden van de hoge kosten door adequate weerbaarheidsmaatregelen met reële voordelen voor de Belgische economie."*

Baudouin Regout, Commissaris bij het Federaal Planbureau: *"De studie toont aan dat de klimaatopwarming en klimaatrampen de komende jaren enorme kosten zouden kunnen hebben voor de Belgische economie en de overheidsfinanciën, indien er geen bijkomende maatregelen worden genomen. De budgettaire inspanning is vergelijkbaar met die van de vergrijzingskosten en de verhoging van defensie-uitgaven. Het roept de vraag op welke maatregelen de overheid vandaag al kan nemen om deze risico's te beperken en de kosten in te dijken."*

Het nieuwe EU-begrotingskader verzoekt lidstaten om zowel de budgettaire impact van de klimaatverandering op te nemen in hun nationale begrotingskaders als te rapporteren over klimaatschokken en -rampen. Deze richtlijn dient tegen eind 2025 in nationaal recht omgezet te worden, maar de manier waarop deze impact geraamd moet worden is nog niet bepaald. In dat opzicht vormt dit rapport een eerste aanzet.